

TBMM
HAKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 14406

Tarih : 13.10.2025

35684

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim
10.10.2025

Nevroz UYSAL ASLAN

Sırtak Milletvekili

Erzincan Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi'nde hükümlü olarak bulunan Abdülmecit Yüksekbağ ve 13 mahpus, 10.08.2025 tarihinde havalandırma ve haftalık telefon görüşmesine çıkarılırken uygulanan, keyfi ve onur kırıcı nitelikteki bacak arası dedektör aramasına itiraz ettikleri gerekçesiyle disiplin soruşturmasına maruz kalmışlardır.

Aralarında yine Yüksekbağ'ın bulunduğu 6 mahpus hakkında ikinci bir disiplin soruşturması ise 08.09.2025 tarihinde, yine aynı uygulamaya yönelik itiraz nedeniyle başlatılmıştır. Her iki olayda da herhangi bir şiddet veya kurum düzenini bozucu davranış bulunmadığı halde, "arama talimatına uymamak" gerekçesiyle verilen disiplin cezaları, Erzincan İnfaz Hâkimliği tarafından hukuka aykırı bulunarak iptal edilmiştir.

Fakat 08.09.2025 tarihli ikinci olay kapsamında Yüksekbağ'a verilen 1 gün hücre cezasına ilişkin itiraz, Erzincan İnfaz Hâkimliği'nin 24.09.2025 tarihli, 2025/7909 esas ve 2025/8017 karar sayılı kararıyla iptal edilmiş, ancak karar henüz kesinleşmemiştir.

Bu süreçte yürütülen disiplin soruşturmaları, hukuku işletmenin değil, fiilen infaz süresini uzatmanın aracı hâline gelmiştir. Kurum içi "düzeni sağlama" amacıyla başlatılması gereken disiplin işlemleri, mahpusların koşullu salıverilme tarihlerini erteleyen idari gerekçelere dönüşmüştür.

Nitekim İdare ve Gözlem Kurulu, 08.10.2025 tarihli kararında Yüksekbağ'ın iyi hâlli olmadığı sonucuna varmış; bu değerlendirmeyi üç gerekçeye dayandırmıştır. Bunlardan biri, yukarıda belirtilen ve henüz kesinleşmemiş olan disiplin cezasıdır. Kurul, "henüz kesinleşmemiş" ibaresini ileri sürerek, hukuken geçerliliği tartışmalı bir cezayı "iyi hâlli değildir" kararına gerekçe yapmıştır.

İkinci gerekçede mahpusun, "mahkeme kararını kabul etmediği, suçsuz olduğunu beyan ettiği" yönündeki ifadeler ile "pişmanlık göstermediği" sonucuna bağlanmıştır. Bu yaklaşım, kişinin kendisini savunma ve düşüncesini açıklama hakkını fiilen ortadan kaldırmakta; iyi hâl değerlendirmesini davranıştan ziyade düşünsel teslimiyete indirgemektedir.

Son gerekçede ise mahpusun geçmişteki açlık grevi ve benzeri eylemleri, "örgütsel faaliyet" olarak nitelendirilmiştir. Bu eylemler barışçıl nitelikte olup Anayasa'nın 25. ve 26. maddeleri ile AIHS'nin 10. maddesi kapsamında ifade özgürlüğü koruması altındadır. Buna rağmen, geçmişte infaz edilmiş disiplin cezaları "örgütsel amaçlı eylem" olarak yeniden gündeme getirilmiştir.

Oysa yakın tarihli emsal bir yargı kararında bu husus açık biçimde değerlendirilmiştir. Elazığ 1. İnfaz Hâkimliği'nin M. Salih Erden dosyasında 19.08.2025 tarih ve 2025/4667 sayılı kararında mahkeme şu tespiti yapmıştır:

"...yine hükümlünün infaz süresince almış olduğu disiplin cezalarının bulunmasının tek başına koşullu salıverilmemesi için yeterli olmadığı, çünkü hükümlünün ilgili disiplin cezalarını infaz ettiği ve kanun gereği ilgili disiplin cezalarından dolayı geçmesi gereken sürelerin geçtiğinin, diğer bir ifadeyle hükümlünün ilgili disiplin suçları nedeniyle iyi halliliğini kazandığı; aksinin kabulü halinde cezaevinde disiplin suçu işleyen hükümlülerin koşullu salıverilmemesi sonucunu doğuracağı, fakat kanun koyucunun bu şekilde bir amacının bulunmadığı; disiplin suçlarında disiplin cezasının kaldırılması gereken süreler geçtikten sonra artık o disiplin suçunun hükümlünün iyi halliliğinin değerlendirilmesinde göz önüne alınmamasının gerektiği..."

Bu karar hem kanun koyucunun amacını hem de infaz hukukunun sınırını net biçimde ortaya koymaktadır.

Dolayısıyla, Yüksekbağ hakkında alınan 08.10.2025 tarihli İdare ve Gözlem Kurulu kararı; iptal edilmiş veya kesinleşmemiş disiplin cezalarının yeniden değerlendirme konusu yapılması bakımından, hukuki güvenlik ve öngörülebilirlik ilkeleriyle bağdaşmamaktadır.

Bu bağlamda;

1. Erzincan Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi'nde mahpuslar havalandırma ve haftalık telefon görüşmesine çıkarılırken maruz kaldıkları bacak arası dedektör araması hangi yönetmelik veya idari düzenlemeye dayanmaktadır? Bu uygulamanın onur kırıcı ve taciz boyutuna vardığı yönündeki şikâyetler Bakanlığınızca incelenmiş midir? İncelendiyse sonucunda herhangi bir disiplin soruşturması veya personel incelemesi başlatılmış mıdır?
2. Erzincan İnfaz Hâkimliği tarafından iptal edilen disiplin cezalarına rağmen, aynı olaylara ilişkin gerekçelerin İdare ve Gözlem Kurulu kararlarında yeniden kullanılması Bakanlığınızın bilgisi dâhilinde midir? Bu durumun “yargı kararlarının bağlayıcılığı” ilkesine aykırı olduğu değerlendirilmiş midir?
3. Hükümlü hakkında “mahkeme kararını kabul etmediği ve suçsuz olduğunu beyan ettiği” gerekçesiyle “pişmanlık göstermediği” sonucuna varılması, Bakanlığınızın iyi hâl değerlendirmesi konusundaki resmi kriterleriyle bağdaşır mı?
4. Mahpusların suçsuzluk iddiası veya yargı kararına eleştirisi, idare tarafından “olumsuz tutum” olarak değerlendirilebilir mi?
5. Elazığ 1 No.lu İnfaz Hâkimliği'nin kararında da ifade edildiği üzere, “aksinin kabulü hâlinde cezaevinde disiplin suçu işleyen hükümlülerin koşullu salıverilmemesi sonucunu doğuracağı” açıkça belirtilmiş ve bunun kanun koyucunun amacının dışında bir uygulama olduğunu tespit etmiştir. Buna rağmen, Erzincan Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi İdare ve Gözlem Kurulu'nun her uzatma kararında, daha önce iptal edilmiş veya infaz edilmiş disiplin cezalarının yeniden gerekçe yapılması, fiilen bir “sürekli infaz uzatma rejimi” oluşturduğu yönündeki eleştirileri Bakanlığınız nasıl değerlendirmektedir?
6. Tüm bu uygulamaların ışığında, Bakanlığınız infaz rejiminde “iyi hâl” kavramının ideolojik veya keyfi yorumlara açık biçimde kullanılmasını önlemek üzere bir mevzuat değişikliği hazırlığı yürütmekte midir?